Europski parlament
2024-2029

USVOJENI TEKSTOVI

P10_TA(2025)0122

Jačanje ruralnih područja u EU-u s pomoću kohezijske politike

Rezolucija Europskog parlamenta od 17. lipnja 2025. o jačanju ruralnih područja u EU-u s pomoću kohezijske politike (2024/2105(INI))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir izvješće Komisije od 27. ožujka 2024. naslovljeno „Dugoročna vizija za ruralna područja EU-a: ključna postignuća i daljnji koraci” (COM(2024)0450),

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. rujna 2022. o pograničnim regijama EU-a: živući laboratoriji europske integracije[1],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 8. svibnja 2025. o Devetom izvješću o gospodarskoj i socijalnoj koheziji[2],

– uzimajući u obzir mišljenje Europskog odbora regija od 15. ožujka 2023. naslovljeno „Ciljevi i alati za pametnu ruralnu Europu”[3],

– uzimajući u obzir mišljenje Europskog odbora regija od 1. prosinca 2022. o poboljšanju potpore u okviru kohezijske politike regijama s geografskim i demografskim poteškoćama (članak 174. UFEU-a)[4],

– uzimajući u obzir članke 39., 174., 175. i 349. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),

– uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093 od 17. prosinca 2020. kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021. – 2027.[5],

---

1 SL C 125, 5.4.2023., str. 114.
2 Usvojeni tekstovi, P10_TA(2025)0098.
3 SL C 188, 30.5.2023., str. 14.
4 SL C 79, 2.3.2023., str. 36.
5 SL L 433 I, 22.12.2020., str. 11., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj.

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi”)[1],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o utvrđivanju pravila o potpori za strateške planove koje izrađuju države članice u okviru zajedničke poljoprivredne politike (strateški planovi u okviru ZPP-a) i koji se financiraju iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1305/2013 i (EU) br. 1307/2013[2],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/2116 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o financiranju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike te upravljanju njome i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1306/2013[3],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu i financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike[4],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/694 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o uspostavi programa Digitalna Europa te o stavljanju izvan snage Odluke (EU) 2015/2240[5],

– uzimajući u obzir Delegiranu uredbu Komisije (EU) br. 240/2014 od 7. siječnja 2014. o europskom kodeksu ponašanja za partnerstvo u okviru Europskih strukturnih i investicijskih fondova[6],

– uzimajući u obzir 20. načelo europskog stupa socijalnih prava o

---

1 SL L 243, 9.7.2021., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj.
2 SL L 435, 6.12.2021., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj.
3 SL L 435, 6.12.2021., str. 187., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj.
4 SL L 231, 30.6.2021., str. 159., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
5 SL L 166, 11.5.2021., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/694/oj.
6 SL L 74, 14.3.2014., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2014/240/oj.

pristupu osnovnim uslugama,

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 4. travnja 2017. o ženama i njihovoj ulozi u ruralnim područjima[1],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 8. ožujka 2022. o ulozi kohezijske politike u promicanju inovativne i pametne preobrazbe i regionalne povezanosti IKT-a[2],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. prosinca 2022. o dugoročnoj viziji za ruralna područja EU-a – do 2040. ostvariti jača, povezana, otporna i prosperitetna ruralna područja[3],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 23. studenog 2023. o iskorištavanju talenta u europskim regijama[4] ,

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 27. ožujka 2024. o devetom izvješću o koheziji (COM(2024)0149),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 30. lipnja 2021. naslovljenu „Dugoročna vizija za ruralna područja EU-a – Do 2040. ostvariti jača, povezana, otporna i prosperitetna ruralna područja” (COM(2021)0345),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 19. veljače 2025. naslovljenu „Vizija za poljoprivredu i hranu: zajedničko oblikovanje privlačnog poljoprivrednog i prehrambenog sektora EU-a za buduće generacije” (COM(2025)0075),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 3. svibnja 2022. naslovljenu „Stavljanje ljudi na prvo mjesto, osiguravanje uključivog i održivog rasta, oslobađanje potencijala najudaljenijih regija EU-a” (COM(2022)0198),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 25. ožujka 2021. o akcijskom planu za razvoj ekološkog sektora (COM(2021)0141),

– uzimajući u obzir izvješće Komisije od 17. lipnja 2020. o utjecaju demografskih promjena (COM(2020)0241),

– uzimajući u obzir zelenu knjigu Komisije od 27. siječnja 2021. o starenju naslovljenu „Poticanje međugeneracijske solidarnosti i odgovornosti” (COM(2021)0050),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 20. svibnja 2020. naslovljenu „Strategija ‘od polja do stola’ za pravedan, zdrav i

---

1 SL C 298, 23.8.2018., str. 14.
2 SL C 347, 9.9.2022., str. 37.
3 SL C 177, 17.5.2023., str. 35.
4 SL C, C/2024/4225, 24.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4225/oj.

ekološki prihvatljiv prehrambeni sustav” (COM(2020)0381),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 20. svibnja 2020. naslovljenu „Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030.: vraćanje prirode u naše živote” (COM(2020)0380),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 17. studenoga 2021. naslovljenu „Strategija EU-a za tlo do 2030.: ostvarivanje koristi od zdravog tla za ljude, hranu, prirodu i klimu” (COM(2021)0699),

– uzimajući u obzir Deklaraciju UN-a o pravima seljaka i ostalih osoba koje rade u ruralnim područjima, koju je Vijeće za ljudska prava donijelo 28. rujna 2018.,

– uzimajući u obzir Opću preporuku br. 34 (2016) UN-ovog Odbora za uklanjanje diskriminacije žena o pravima žena u ruralnim područjima donesenu 7. ožujka 2016.,

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 3. svibnja 2022. o akcijskom planu EU-a za ekološku poljoprivredu[1],

– uzimajući u obzir studiju koju je zatražio Odbor za poljoprivredu i ruralni razvoj Europskog parlamenta naslovljenu „The future of the European Farming Model: Socio-economic and territorial implications of the decline in the number of farms and farmers in the EU” (Budućnost europskog modela poljoprivrede: socioekonomske i teritorijalne posljedice smanjenja broja poljoprivrednih gospodarstava i poljoprivrednika u EU-u), koju je u travnju 2022. objavio Resorni odjel za strukturnu i kohezijsku politiku,

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 24. ožujka 2022. o potrebi za hitnim akcijskim planom EU-a u cilju osiguravanja sigurnosti opskrbe hranom unutar i izvan EU-a s obzirom na rusku invaziju na Ukrajinu[2],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 3. listopada 2018. o rješavanju posebnih potreba u ruralnim, planinskim i udaljenim područjima[3],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 9. lipnja 2021. o Strategiji EU-a za bioraznolikost do 2030.: Vraćanje prirode u naše živote[4],

– uzimajući u obzir izvješće Komisije iz kolovoza 2019. naslovljeno „Evaluation of the impact of the CAP on generational renewal, local development and jobs in rural areas” (Evaluacija učinka ZPP-a na generacijsku obnovu, lokalni razvoj i radna mjesta u ruralnim

---

1 SL C 465, 6.12.2022., str. 22.
2 SL C 361, 20.9.2022., str. 2.
3 SL C 11, 13.1.2020., str. 15.
4 SL C 67, 8.2.2022., str. 25.

područjima)[1],

– uzimajući u obzir mišljenje Europskog odbora regija od 26. siječnja 2022. o dugoročnoj viziji za ruralna područja EU-a[2],

– uzimajući u obzir mišljenje Europskog odbora regija od 19. veljače 2025. naslovljeno „Kako programiranje u okviru inicijative LEADER i programa lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice (CLLD) nakon 2027. može pridonijeti boljoj provedbi dugoročne vizije za ruralna područja EU-a”[3],

– uzimajući u obzir mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora od 23. ožujka 2022. o dugoročnoj viziji za ruralna područja EU-a[4],

– uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 19. listopada 2023. naslovljenu „Generacijska obnova budućih poljoprivrednih gospodarstava u EU-u”[5],

– uzimajući u obzir izvješće Enrica Lette o budućnosti jedinstvenog tržišta, objavljeno u travnju 2024.,

– uzimajući u obzir studiju koju je zatražio Odbor za regionalni razvoj Europskog parlamenta naslovljenu „Kohezijska politika EU-a u neurbanim područjima”, koju je u rujnu 2020. objavio Resorni odjel za strukturnu i kohezijsku politiku,

– uzimajući u obzir izjavu o budućnosti ruralnih područja i politike ruralnog razvoja u Europskoj uniji koju je 12. prosinca 2024. usvojila Koordinacijska skupina za pakt za ruralna područja,

– uzimajući u obzir članak 55. Poslovnika,

– uzimajući u obzir mišljenje Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za regionalni razvoj (A10-0092/2025),

A. budući da trenutačno 137 milijuna europskih građana, gotovo

---

1 Europska komisija: Glavna uprava za poljoprivredu i ruralni razvoj, ADE s.a, CCRI, OIR, Micha, E. et al., Evaluation of the impact of the CAP on generational renewal, local development and jobs in rural areas (Evaluacija učinka ZPP-a na generacijsku obnovu, lokalni razvoj i radna mjesta u ruralnim područjima) – završno izvješće, Ured za publikacije, 2019., https://data.europa.eu/doi/10.2762/364362.

2 SL C 270, 13.7.2022., str. 18.

3 SL C, C/2025/1703, 26.3.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1703/oj .

4 SL C 290, 29.7.2022., str. 137.

5 SL C, C/2024/2658, 29.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2658/oj.

trećina, živi u ruralnim područjima, koja čine otprilike 83 % teritorija EU-a; budući da trećina stanovništva ruralnih područja živi u pograničnim regijama; budući da se 77 % zemljišta koja se upotrebljavaju za poljoprivredu (134 milijuna hektara) i 79 % šuma (148 milijuna hektara) nalazi u ruralnim područjima;

B. budući da prema podacima Eurostata prosječni dohodak u ruralnim područjima iznosi 87,5 % prosječnog dohotka u urbanim područjima;

C. budući da i dalje postoje razlike u financiranju kohezijske politike između urbanih i ruralnih područja, pri čemu urbana područja primaju trostruko više sredstava za koheziju nego ruralna područja[1];

D. budući da je od 1991. u ruralnim područjima metoda LEADER, koja je kasnije obuhvaćena instrumentom politike lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice (CLLD) putem lokalnih akcijskih grupa (LAG), pokazala da se njome lokalni akteri mogu pokrenuti i osnažiti putem inovativnih i prilagođenih strategija;

E. budući da su ruralna područja kamen temeljac europskog gospodarstva u kojem žive mnogi „skriveni europski predvodnici” i da je riječ o sastavnom dijelu kulturne raznolikosti Europe; budući da su oni ključni za proizvodnju hrane i sigurnost opskrbe hranom jer služe kao čuvari naših krajobraza, žive ruralne baštine te društvenih i kulturnih tradicija; budući da imaju presudnu ulogu u promicanju strateške autonomije EU-a putem poljoprivrednog sektora, koji je i dalje strateški prioritet EU-a; budući da ruralna područja simboliziraju mnoge aspekte koji Europu čine privlačnom i pogodnom za život;

F. budući da promicanje manjinskih jezika može povećati svijest o lokalnim posebnostima, povećati privlačnost turizma i poticati gospodarske aktivnosti povezane s kulturom, obrazovanjem, obrtništvom i tradicionalnim proizvodima;

G. budući da je pandemija bolesti COVID-19 ukazala na promjenu u percepciji javnosti, koja je prepoznala potencijal ruralnih područja kao rješenje za izazove koji proizlaze iz krize te pružaju sigurnije, održivije i pouzdanije životno okruženje;

H. budući da se samo sredstvima kohezijske politike ne može odgovoriti na sve veće potrebe i izazove s kojima se suočavaju ruralna područja u EU-u; budući da se moraju osigurati veće sinergije i komplementarnosti s drugim politikama EU-a, posebno sa zajedničkom poljoprivrednom politikom (ZPP), kako bi se maksimalno povećao učinak ulaganja u ruralna područja te unaprijedila modernizacija poljoprivrede i razvoj osnovnih usluga i infrastrukture;

---

[1] Europski odbor regija, „Godišnje izvješće EU-a za 2024. – Stanje regija i gradova”, 7. listopada 2024.

I. budući da se više od 40 % zemljišta u ruralnim područjima koristi za poljoprivredu, no da se doprinos poljoprivrede, šumarstva i ribarstva ruralnim regijama nažalost smanjio i u gospodarskom smislu i u pogledu zapošljavanja, na 12 % svih radnih mjesta i 4 % bruto dodane vrijednosti;

J. budući da bi prema studiji Parlamenta o budućnosti europskog poljoprivrednog modela EU do 2040. mogao izgubiti 6,4 milijuna poljoprivrednih gospodarstava, što bi značilo smanjenje s 10,3 milijuna u 2016. na 3,9 milijuna;

K. budući da u skladu s člancima 174., 175. i 349. UFEU-a Unija teži smanjenju razlika u stupnju razvijenosti različitih regija i usklađivanju svojih politika, među ostalim uporabom europskih strukturnih i investicijskih fondova za ostvarenje ciljeva gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije, pri čemu posebnu pozornost pridaje ruralnim područjima;

L. budući da sve regije moraju i dalje ispunjavati uvjete za financiranje u budućoj kohezijskoj politici, čak i snažne regije koje se suočavaju sa znatnim izazovima transformacije;

M. budući da regionalni akteri bolje razumiju koji bi projekti trebali imati prednost za potporu iz kohezijskih fondova te osiguravaju da se sredstva dodjeljuju na način koji najbolje odgovara specifičnim potrebama njihovih teritorija;

N. budući da bi fondove kohezijske politike za ruralna područja trebalo dodatno pojednostavniti u cilju smanjenja administrativnog opterećenja, ne samo za krajnje korisnike nego i za relevantna tijela, čime bi se također doprinijelo povećanju stopa apsorpcije;

O. budući da se posebno ruralna područja suočavaju s demografskim i strukturnim izazovima, kao što su starenje, smanjenje broja stanovnika, odljev mozgova, sve veće nejednakosti između muškaraca i žena, razlike u odnosu na urbana područja, strukturne promjene u poljoprivrednom i šumarskom sektoru, posljedice prirodnih katastrofa, povećanje cijena energije i prijevoza, nedostatak usluga i infrastrukture, posebno za ranjive osobe i osobe s invaliditetom, učinak tih izazova na razinu dohotka i tržište rada, uz posljedičnu veću stopu nezaposlenosti i kontinuirano velik digitalni jaz;

P. budući da su demografski izazovi posebno izraženi kod stanovništva EU-a koje se bavi poljoprivredom, pri čemu je većina poljoprivrednika starija od 50 godina;

Q. budući da jačanje kohezije u ruralnim područjima zahtijeva donošenje mjera i inicijativa usmjerenih na pružanje potpore obiteljima, među ostalim pružanjem pomoći mladima i roditeljima u usklađivanju obiteljskog i profesionalnog života, čime se doprinosi

održivom razvoju tih zajednica;

R. budući da europska ruralna područja i poljoprivrednici već imaju ključnu ulogu u klimatskoj tranziciji, s obzirom na to da su i ekonomski i socijalno najviše pogođeni klimatskim promjenama, i da je, zahvaljujući njihovu trudu, dio negativnog utjecaja poljoprivrede na okoliš tijekom godina znatno smanjen; budući da je poljoprivredni sektor EU-a u razdoblju od 1990. do 2021. znatno smanjio svoje emisije stakleničkih plinova, za 24 %, te da je odgovoran za 72 % proizvodnje energije iz obnovljivih izvora i posjeduje 78 % neiskorištenog potencijala;

S. budući da demografske promjene ne utječu jednako na sve zemlje i regije, već snažnije utječu na slabije razvijene regije, čime se pogoršavaju postojeće teritorijalne i socijalne nejednakosti; budući da bi trebalo riješiti pitanje regionalnih razlika i neujednačene konvergencije među regijama, od kojih su neke zarobljene u zamci nedovoljnog razvoja; budući da slabije razvijene regije zbog svojih specifičnosti zahtijevaju posebnu pozornost i potporu, kao što je slučaj s ruralnim područjima i najudaljenijim regijama EU-a;

T. budući da se ukupni udio stanovništva koje živi u ruralnim područjima znatno smanjio na razini EU-a tijekom posljednjih 50 godina, posebno zbog starenja i iseljavanja; budući da ruralna područja imaju najveći udio osoba starijih od 65 godina[1]; budući da se procjenjuje da će se broj stanovnika europskih ruralnih područja do 2033. smanjiti za 30 milijuna u odnosu na 1993.;

U. budući da nedostatak zdravstvene skrbi, vodnih usluga, priuštivog stanovanja, prometne povezanosti, digitalne infrastrukture, obrazovanja, financijskih usluga te rekreativnih i kulturnih aktivnosti, ili nedovoljan pristup njima, povećava negativnu percepciju tih regija, a posebno ruralnih, pograničnih, unutrašnjih, prekograničnih, planinskih, otočnih i najudaljenijih regija, kao mjesta za život i rad, posebno za žene, mlade, starije stanovništvo i manjine; budući da su prekogranična područja posebno pogođena nedostatkom regionalne povezanosti u pogledu prometne i digitalne infrastrukture; budući da su ruralna područja snažno pogođena nedostatkom mogućnosti stabilnog zapošljavanja, zbog čega su mladi, a posebno žene, prisiljeni migrirati;

V. budući da dostupnost i kvaliteta vode imaju ključnu ulogu u osiguravanju pravednih, održivih i produktivnih životnih uvjeta u ruralnim područjima;

W. budući da treba staviti veći naglasak na preventivne mjere kako bi se povećala otpornost europskih ruralnih područja na prirodne katastrofe; budući da je integrirani pristup upravljanju vodnim resursima ključan i za sprečavanje poplava i za suočavanje sa

---

1 SWD(2023)0021.

sušama, posebno dosljednom upotrebom sredstava EU-a;

X. budući da su ruralna područja, posebno u istočnoj, južnoj i mediteranskoj Europi, najizravnije pogođena energetskim siromaštvom i suočavaju se s posebnim izazovima povezanima s dezertifikacijom, šumskim požarima, klimatskim promjenama i povezanim asimetričnim rizicima, oskudicom vodnih resursa i slabom infrastrukturom, što zahtijeva ciljani pristup u okviru kohezijske politike;

Y. budući da ruralna područja odlikuje najveća biološka raznolikost u EU-u, ali da je stanje očuvanja zaštićenih staništa i vrsta i dalje loše te postaje sve lošije zbog klimatskih promjena i smanjenja kvalitete tla i vode, što negativno utječe na prirodne resurse; budući da gubitak biološke raznolikosti ima ozbiljne gospodarske posljedice za poljoprivredni sektor i negativno utječe na privlačnost ruralnog turizma;

Z. budući da prijelaz na čistu energiju, diversifikacija gospodarstva i širenje obnovljivih izvora energije predstavljaju znatne mogućnosti za ruralne i slabije razvijene regije jer im omogućuju da iskoriste svoje prirodne resurse i geografske prednosti te da iskoriste svoj puni potencijal za buduću proizvodnju energije iz obnovljivih izvora;

AA. budući da su te regije najviše pogođene depopulacijom i da posebno mladi napuštaju ta područja zbog nedostatka radnih mjesta i izgleda za razvoj karijere, što potiče iseljavanje iz ruralnih područja i stoga dovodi do povećanja broja starijih osoba i većeg rizika od društvene izolacije;

AB. budući da u ruralnim područjima živi najveći udio (12,6 %) mladih u dobi od 15 do 29 godina[1] koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih;

AC. budući da je generacijska obnova jedan od devet ključnih ciljeva zajedničke poljoprivredne politike;

AD. budući da se svakog dana diljem Europe zatvaraju poljoprivredna gospodarstva, gospodarstva za proizvodnju mlijeka, vinogradarska poduzeća i poduzeća za proizvodnju maslinova ulja, te da u rijetkim slučajevima takvim gospodarstvima i poduzećima upravljaju poljoprivrednici mlađi od 35 godina; budući da ambiciozni ciljevi zelene tranzicije predstavljaju i priliku i rizik za gospodarsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju, kao i za europsku poljoprivredu;

AE. budući da je način na koji proizvodimo hranu oblikovao krajolike koji definiraju Europu; budući da dinamična ruralna područja potiču kvalitetnu proizvodnju hrane, čime se podupire njihovo gospodarstvo; budući da će oživljavanje tih veza između hrane i

---

[1] Godišnje izvješće EU-a o stanju regija i gradova za 2024.

teritorija te revitalizacija ruralnih područja biti ključni za budućnost poljoprivrede u Europi;

AF. budući da je snažna kohezijska politika ključna za jamčenje učinkovite primjene načela „prava ostanka” u ruralnim područjima, za što je potrebno djelovanje na brojnim razinama, među ostalim poticanjem gospodarske stabilnosti i sprečavanjem depopulacije; naglašava da je ključno osigurati pristup osnovnom skupu javnih dobara i usluga za sve građane, posebice za mlade, bez obzira na to gdje žive; budući da u tu svrhu treba promicati ciljana ulaganja u infrastrukturu, usluge, obrazovanje i inovacije;

1. pozdravlja izvješće Komisije od 27. ožujka 2024. naslovljeno „Dugoročna vizija za ruralna područja EU-a: ključna postignuća i daljnji koraci” i slaže se s njegovim glavnim ciljevima;

2. prima na znanje četiri područja djelovanja iz vizije za ruralna područja i 30 mjera iz akcijskog plana EU-a za ruralna područja; poziva Komisiju i države članice da njegovoj provedbi posvete maksimalnu pozornost;

3. naglašava središnju ulogu ruralnih područja u usmjeravanju gospodarskih modela te socijalne i teritorijalne organizacije različitih država članica, posebno kao izvora poljoprivredne proizvodnje i proizvodnje hrane, ali i kao čuvara nezamjenjive kulturne i krajobrazne baštine; napominje, međutim, da se njihova važnost i dalje nedovoljno cijeni i nedovoljno financira; smatra da je dužnost EU-a promicati stvarnu revitalizaciju i regeneraciju tih područja te ulagati dodatne napore da bi se našim ruralnim područjima osigurali odgovarajući alati za prevladavanje znatnih dugoročnih izazova s kojima se suočavaju i koji sve više utječu na regionalnu konkurentnost i socijalnu koheziju kako bi se očuvala europska raznolikost i osiguralo da Unija ne napreduje na štetu ruralnih područja i njihovih stanovnika;

4. smatra da je važno razvijati kratke lance opskrbe i promicati upotrebu sustava označivanja kako bi se priznala kvaliteta i raznolikost tradicionalnih proizvoda iz ruralnih područja; naglašava da javne kantine, poput školskih i bolničkih kantina, mogu imati važnu ulogu u razvoju kratkih poljoprivredno-prehrambenih lanaca opskrbe;

5. prepoznaje ključnu ulogu malih i srednjih gradova kao razvojnih centara u ruralnim regijama te poziva Komisiju i države članice da posebno ojačaju njihove gospodarske, socijalne i infrastrukturne funkcije, revitaliziraju gradska središta, bolje iskoriste sinergije između ruralnih područja i velikih metropolskih regija te osiguraju uravnoteženiji teritorijalni razvoj;

6. naglašava da su hitno potrebne mjere za borbu protiv siromaštva u ruralnim područjima razvojem ciljanih strategija za poboljšanje

socijalne sigurnosti, stvaranje gospodarskih prilika i pružanje potpore posebno ranjivom stanovništvu kako bi se prekinuo ciklus siromaštva;

7. ističe da su ruralna područja ključni akteri za ublažavanje učinaka klimatskih promjena; naglašava da su potrebna veća ulaganja u istraživanje i inovacije u ruralnim područjima, posebno u području održive poljoprivrede, obnovljive energije, digitalne transformacije i inovativnih rješenja za mobilnost, kako bi se povećala konkurentnost i otpornost ruralnih regija te stvorila energetska samodostatnost i nove mogućnosti zapošljavanja; potiče održivo gospodarenje šumama i sprečavanje šumskih požara, među ostalim promicanjem upotrebe biomase koja se prikuplja na način kojim se poštuju šumski ekosustavi;

8. poziva na širenje obnovljive energije u ruralnim područjima na temelju njihova potencijala za smanjenje energetskih troškova uz sudjelovanje civilnog društva i lokalnih zajednica; naglašava da su potrebni financijski poticaji, mjere kao što su zajednice obnovljive energije i jednostavniji administrativni postupci za poticanje regionalne energetske neovisnosti i održivosti, uz izbjegavanje negativnih učinaka na proizvodnju hrane, dostupnost i cijene zemljišta te na socijalnu koheziju; poziva na uspostavu namjenskog mehanizma financiranja za postavljanje fotonaponskih, vjetroenergetskih i drugih obnovljivih izvora energije;

9. poziva na veću potporu očuvanju, obnovi i prenamjeni starijih zgrada, uključujući povijesne zgrade, crkve i druga mjesta bogoslužja, sportske dvorane i škole u ruralnim područjima kako bi se poboljšala energetska učinkovitost, održivost i sigurnost; potiče ulaganja u modernizaciju javne infrastrukture uz očuvanje povijesnih konstrukcija gdje je to moguće; poziva Komisiju i države članice da promiču ciljane politike kojima se podupiru obnova i energetski učinkovito preuređenje stambenih objekata u ruralnim područjima, financijski poticaji za kupce stambenih objekata u ruralnim područjima koji prvi put kupuju, posebice za mlade i obitelji, te razvoj održivih i priuštivih projekata stanovanja prilagođenih potrebama lokalnih zajednica kojima se doprinosi privlačnosti i revitalizaciji tih regija;

10. traži od Komisije da u potpunosti ocijeni i provede članke 174., 175. i 349. UFEU-a kako bi se premostio razvojni jaz među regijama, među ostalim u pogledu infrastrukture, te da osigura ne samo da se u svim politikama EU-a primjenjuje načelo „nenanošenja štete koheziji”, već da se ujedno slijedi odlučniji pristup „promicanja kohezije” kad god je to moguće, posebno u ruralnim područjima i područjima koja su posebno pogođena industrijskom tranzicijom, demografskim izazovima i depopulacijom te onima kojima prijeti depopulacija, kao što su najudaljenije regije, otoci, pogranične i planinske regije;

11. poziva Komisiju da razvije ruralnu strategiju za programsko razdoblje nakon 2027.; potiče Komisiju i države članice da osiguraju uključivanje ruralne dimenzije u relevantne politike, da se pobrinu za to da se tom strategijom promiče gospodarski i socijalni razvoj ruralnih područja te da dodijele posebna sredstva za modernizaciju poljoprivrede, uz pružanje podrške malim i srednjim poduzećima (MSP-ovi) i *start-up* poduzećima u ruralnim područjima te promicanje kratkih lanaca opskrbe kako bi ruralna područja postala povezanija, konkurentnija, otpornija i privlačnija mladima i ulagačima, čime bi se dugoročno osigurao uravnotežen i održiv razvoj i poboljšala kvaliteta života; u tom pogledu naglašava važnost istinski djelotvornog mehanizma za procjenu učinka na ruralna područja na razini EU-a kako bi se procijenio potencijal svih relevantnih politika i ublažili svi njihovi eventualni negativni učinci na ruralna područja;

12. naglašava da je, kako bi se osiguralo dugoročno blagostanje ruralnih područja i podržao snažan poljoprivredni sektor u cilju održavanja tog blagostanja u ruralnim područjima, u sljedećem višegodišnjem financijskom okviru ključno ojačati sinergije između strukturnih i investicijskih fondova EU-a i Obzora Europa, vodećeg programa EU-a za istraživanja i inovacije, te ZPP-a;

13. poziva Komisiju da do 2027. predstavi izvješće o primjeni mehanizma za procjenu učinka na ruralna područja na politike i intervencije na razini EU-a, kao i o postignutim rezultatima;

14. poziva Komisiju da prednost da usmjerenim ulaganjima i mjerama politike kako bi se podržao prijelaz na novu generaciju poljoprivrednika u cilju modernizacije poljoprivrede EU-a i stvaranja više prilika u ruralnim područjima;

15. ističe ključnu ulogu kohezijske politike za razvoj ruralnih područja kao decentraliziranog, snažnog alata za gospodarski i socijalni razvoj, kojim se svim regijama omogućuje da se nose s tim specifičnim izazovima u Uniji; u tom pogledu ističe da bi kohezijska politika trebala i dalje biti ključni stup VFO-a za razdoblje nakon 2027., pri čemu dodijeljena sredstva treba zadržati na minimalnom pragu koji odgovara trenutačnim razinama VFO-a za razdoblje 2021. – 2027., čime bi se osigurala njezina temeljna uloga u smanjenju regionalnih razlika te oblikovanju otpornije i konkurentnije Europe u kojoj nitko nije zapostavljen; poziva na to da se u sljedećem okviru kohezijske politike istraži mogućnost osiguravanja odgovarajućih sredstava za ruralna i planinska područja te da se BDP na regionalnoj razini dopuni drugim pokazateljima; podsjeća da se moraju poštovati temeljna načela kohezijske politike, kao što su partnerstvo, višerazinsko upravljanje, lokalizirani pristup i podijeljeno upravljanje, kako bi se potaknuo razvoj i odgovorilo na posebne potrebe i izazove ruralnih područja, s posebnim naglaskom na instrumentima za potporu održivom rastu i razvoju te zapošljavanju mladih i žena, kao i žena žrtava nasilja, te kako bi se

poboljšale usluge i infrastruktura;

16. smatra da bi se strategijama pametne specijalizacije i gospodarske diversifikacije moglo promicati više mogućnosti u ruralnim područjima; posebno naglašava iznimnu važnost integracije koncepta pametnih sela u kohezijsku politiku i izričite potpore razvoju pametnih sela, uz fleksibilno financiranje i integrirani pristup, kao inovativnog alata za poboljšanje kvalitete života i revitalizaciju ruralnih područja i usluga s pomoću digitalnih i socijalnih inovacija i inicijativa kao što je promicanje radnih prostora kako bi se privukli radnici, uključujući radnike na daljinu, te doprinijelo revitalizaciji lokalnih gospodarstava;

17. potiče inicijative kojima se promiče gospodarska i socijalna održivost, uključujući potporu ruralnom poduzetništvu, agroturizmu i novim poslovnim modelima koji se temelje na inovacijama i digitalizaciji;

18. poziva Komisiju da u budućoj kohezijskoj politici predvidi snažnu i holističku dimenziju razvoja ruralnih područja kako bi sve političke inicijative bile u skladu s ciljem smanjenja teritorijalnih nejednakosti; smatra da je ključno definirati dugoročne strategije za pružanje potpore ruralnim područjima, koje se temelje na načelima kohezije i održivosti i nude potrebne alate za nadilaženje demografskih, socijalnih i gospodarskih izazova, kako bi se osiguralo da ta područja ne budu napuštena, već da postanu ključni akteri u budućnosti Europe koji ne moraju stalno ovisiti o izvanrednim intervencijama; u tom pogledu poziva Komisiju da u budućoj kohezijskoj politici podrži znatan razvoj ruralnih područja te da se obveže na uspostavu lokalnih informacijskih točaka te pružanje platforme i financijske potpore kako bi se državama članicama omogućila razmjena informacija i najboljih praksi o mogućnostima financiranja radi pružanja učinkovite potpore lokalnoj upravi te pomoći u upravljanju resursima i provedbi razvojnih inicijativa; nadalje, naglašava da su učinkovito sudjelovanje regionalnih, lokalnih i ruralnih vlasti te snažni administrativni kapaciteti ključni za smanjenje prekomjernog administrativnog opterećenja i složenih zahtjeva za primatelje te za učinkovito izvršenje fondova kohezijske politike; ističe da se čini da je u nekim zemljama i dalje teško provesti financiranje iz više fondova te poziva Komisiju da poboljša komplementarnost između EPFRR-a i fondova kohezijske politike;

19. naglašava da je potrebna integrirana europska strategija za revitalizaciju ruralnih područja, uključujući razvojem biookruga, te prepoznaje njihov potencijal za diversifikaciju ruralnog gospodarstva usmjerenošću na fiskalne, gospodarske i socijalne mjere za zadržavanje radno sposobnog stanovništva; također ističe korisnost uvođenja poticaja za premještanje zdravstvenih djelatnika te stručnjaka u području obrazovanja i javne uprave, kao i važnost partnerstava između lokalnih vlasti i privatnog sektora za otvaranje novih radnih mjesta;

20. naglašava da bi se proširenjem planova za integrirana teritorijalna ulaganja i iskorištavanjem njihova punog potencijala ti planovi mogli postaviti kao temelj integriranog regionalnog, lokalnog i ruralnog razvoja; naglašava da je jačanje uloge integriranih teritorijalnih ulaganja u ruralnim područjima ključno za poticanje teritorijalne kohezije, poboljšanje povezanosti i poticanje uključivog gospodarskog rasta podupiranjem ključnih sektora kao što su poljoprivreda, ruralna mala i srednja poduzeća, turizam i obnovljiva energija; nadalje, poziva na veću fleksibilnost u provedbi integriranih teritorijalnih ulaganja, veću dodjelu financijskih sredstava i pojačanu sinergiju s drugim mehanizmima financiranja EU-a, uključujući LEADER i CLLD, kao ključnim instrumentima za poticanje participativnog ruralnog razvoja odozdo prema gore te za održavanje i obnovu živih i uspješnih lokalnih ruralnih gospodarstava, kako bi se maksimalno povećao učinak te aktivno uključile regionalne i lokalne vlasti i civilno društvo u skladu s načelom partnerstva;

21. predlaže da sve relevantne glavne uprave Komisije najmanje dvaput u programskom razdoblju provedu procjenu teritorijalnog učinka svojih politika; smatra da bi se tim procjenama uspostavila preciznija polazna vrijednost i utvrdili načini za učinkovitije uključivanje posebnosti ruralnih područja u politike EU-a;

22. poziva države članice da u potpunosti iskoriste sve mjere za potporu ruralnim, unutrašnjim, planinskim, otočnim i najudaljenijim regijama te prekograničnim regijama i onima na vanjskim granicama EU-a, uključujući regije koje graniče s Rusijom, Bjelarusom i Ukrajinom i koje su najpogođenije ratom, kako bi se ublažili gospodarski poremećaji i osigurala njihova budućnost i blagostanje; pozdravlja novu Uredbu o instrumentu BRIDGEforEU te traži od Komisije i država članica da pojačaju suradnju među prekograničnim regijama kako bi se omogućila ekonomija razmjera pri pružanju osnovnih usluga i infrastrukture u pogođenim ruralnim područjima;

23. naglašava raznolikost ruralnih područja EU-a zbog čega su za dugoročnu viziju nužna rješenja prilagođena potrebama i resursima ruralnih područja, uz istodobno jačanje dugoročnih strategija za održivi rast; u tom pogledu naglašava da je potrebno u potpunosti uključiti lokalne i regionalne vlasti, koje najbolje mogu identificirati trenutačne izazove i potrebe na regionalnoj i lokalnoj razini; naglašava važnost održavanja decentraliziranog modela programiranja i provedbe kohezijske politike koji se temelji na načelu partnerstva i višerazinskog upravljanja te na lokaliziranom pristupu odozdo prema gore; stoga poziva na snažnu uključenost regionalnih i lokalnih vlasti kako bi im se osigurao izravniji pristup fondovima kohezijske politike, čime bi se smanjila birokratska složenost i skratilo vrijeme isplate, i to pojednostavnjenjem postupaka, intuitivnim digitalnim platformama i većom tehničkom potporom za lokalne korisnike; predlaže da se za male projekte u ruralnim područjima potiče korištenje programa pretfinanciranja i

predujmova;

24. naglašava da centralizacija može dovesti do birokratske neučinkovitosti i kašnjenja u apsorpciji sredstava, čime se u konačnici smanjuje učinkovitost ulaganja EU-a u ruralni razvoj;

25. ističe da provedba pristupa u pogledu upravljanja razvojnim politikama ruralnih područja treba biti koordinirana, integrirana i višesektorska te da je za uspjeh ključno ojačati višerazinski pristup u skladu s načelom supsidijarnosti;

26. ističe da je otpornost ključna kako bi se tijelima na lokalnoj i regionalnoj razini omogućilo da ublaže iznenadne izazove, prilagode im se i oporave od njih te da pritom osiguraju dobrobit, sigurnost i dugoročnu održivost zajednice;

27. poziva na to da se pograničnim regijama dodijeli odgovarajući udio sredstava kohezijske politike i u tom pogledu poziva na to da se europskim grupacijama za teritorijalnu suradnju (EGTS) dodijeli veći stupanj autonomije u odabiru projekata i korištenju sredstava, posebno određivanjem EGTS-ova kao upravljačkih tijela za programe Interreg, čime bi se ojačao njihov institucionalni i financijski kapacitet; nadalje, preporučuje da se EGTS-ovima dodijeli važnija uloga u postizanju cilja politike br. 5, odnosno približavanja Europe građanima;

28. naglašava da treba promicati aktivan građanski angažman i digitalne alate kako bi se ojačati demokratsko i političko sudjelovanje u ruralnim područjima; poziva Komisiju da podrži inicijative kojima se potiču lokalni demokratski procesi kako bi se poboljšala kohezija između urbanih i ruralnih regija;

29. podsjeća da ruralna područja trebaju biti u stanju stanovništvu pružati kvalitetne osnovne usluge od općeg interesa radi boljih mogućnosti zarade te svoje prednosti koristiti za postizanje održivog razvoja, za što im je potrebna odgovarajuća financijska potpora; u tu svrhu naglašava da je, posebno ranjivim osobama i osobama s invaliditetom, potrebno osigurati jednak pristup svim zdravstvenim uslugama, uslugama prijevoza i povezivosti, uključujući inovativna rješenja za mobilnost, konkretne planove za priuštivo stanovanje, vodne usluge, usluge obrazovanja i osposobljavanja, digitalnu infrastrukturu te druge osnovne usluge kao što su poštanske i bankarske usluge, osiguravajući njihovu dostupnost i priuštivost kako bi se zajamčili primjereni životni uvjeti; stoga poziva Komisiju i države članice da olakšaju pristup financiranju i prilagođenim mjerama potpore za inicijative socijalne ekonomije kojima se rješavaju lokalne potrebe i doprinosi regionalnom razvoju te da istodobno ojačaju financijsku potporu koja se nudi ruralnim MSP-ovima, posebno olakšavanjem pristupa financijskim sredstvima, zadrugama i lokalnim lancima vrijednosti, čime se potiče

gospodarska diversifikacija;

30. naglašava da vodni resursi imaju stratešku važnost za ruralna područja te da je u okviru kohezijske politike i programa ruralnog razvoja potrebno osigurati dostatna sredstava za održavanje i modernizaciju vodoopskrbne mreže; posebno preporučuje uključivanje mjera za borbu protiv gubitka vode, poboljšanje učinkovitosti sustava opskrbe i promicanje održive upotrebe vodnih resursa u ruralnim područjima;

31. smatra da je bitno veći naglasak staviti na preventivne mjere kako bi se povećala otpornost europskih ruralnih područja na prirodne katastrofe; vjeruje da je integrirani pristup upravljanju vodnim resursima neophodan kako bi se istodobno spriječile poplave i prevladale suše, imajući u vidu da su poplave i suše, i u području poljoprivrede i u području prehrane, dva sve izraženija rizika u brojnim ruralnim regijama; uviđa da je, ovisno o kontekstu, prioritet izgradnja brana i spremnika ili nadogradnja postojećih objekata, uz istodobno postizanje ravnoteže između izgrađene infrastrukture i relativno jeftinih neobvezujućih mjera, među ostalim i zato što mogu biti čisti izvor energije; napominje da, iako se kohezijskom politikom već podupiru inicijative u tom području, potrebni su dodatni projekti i veća ulaganja, u skladu s nacionalnim i regionalnim strategijama upravljanja rizicima, kako bi se osiguralo da su ruralna područja bolje pripremljena i u stanju oduprijeti se ekstremnim vremenskim pojavama povezanima s klimom;

32. naglašava da su klimatski rizici poput prirodnih katastrofa, dezertifikacije i oskudice vode sve veća prijetnja za brojna ruralna područja u Europi, posebno u južnoj Europi i sredozemnom bazenu; poziva Komisiju da na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini promiče strategije prilagodbe usmjerene na budućnost, uključujući upravljanje vodama, otpornu infrastrukturu i pripravnost na katastrofe, te poziva na ulaganja u inovativnu vodnu infrastrukturu, kao što su ponovna upotreba pročišćenih otpadnih voda i pametni sustavi navodnjavanja te izgradnja spremnika za prikupljanje kišnice;

33. napominje da ruralna područja imaju ograničen pristup osnovnim zdravstvenim uslugama, uz nedostatak objekata i medicinskog osoblja, te stoga poziva na bolji pristup kvalitetnoj zdravstvenoj skrbi, uključujući usluge u području mentalnog zdravlja;

34. poziva države članice i lokalne vlasti da osiguraju osnovne usluge neophodne za razvoj ruralnih područja te da stoga na zdravstvenu skrb u ruralnim područjima ne primjenjuju ekonomska ograničenja jer bi to značilo zatvaranje ili smanjenje broja objekata za pružanje prve pomoći ili osnovnih bolničkih objekata, koje bi pak trebao podupirati;

35. poziva Komisiju i države članice da razviju plan za mobilne

medicinske jedinice i telemedicinu, jačanje zdravstvenih usluga, uključujući medicinske spasilačke usluge, zdravstvene sestre u zajednici i digitalna rješenja za zdravstvo te poticaje za liječnike koji rade u ruralnim i udaljenim područjima;

36. poziva Komisiju da u svoju strategiju e-zdravstva uključi posebne mjere za ruralna područja kako bi se lokalnim pružateljima zdravstvenih usluga pružila konkretna potpora za poboljšanje tehnologija i promicale usluge koje takvi pružatelji nude; naglašava da bi državama članicama također trebalo ponuditi program probira usmjeren na ruralna područja te da bi također trebalo uspostaviti administrativnu potporu kako bi se pomoglo u izradi planova i registara prevencije; poziva države članice da uzmu u obzir posebnosti tih područja i da potaknu otvaranje ruralnih ljekarni kako bi se mreže ljekarni posebno prilagodile ruralnom području, uz mehanizme koordinacije opskrbe lijekovima i medicinskim proizvodima, u cilju racionalizacije i prilagodbe potreba pružatelja zdravstvenih usluga pojedinačnom području; poziva države članice da poboljšaju pružanje usluga primarne zaštite i potpore među tim ljekarnama koje se nazivaju „ruralne”;

37. ističe ključnu ulogu razvoja infrastrukture za gospodarski i socijalni rast ruralnih područja s obzirom na potrebu za prometnim sustavima, osobito javnim, koji omogućuju bolju povezanost i pristup osnovnim uslugama, za energetskim mrežama, među ostalim za obnovljive izvore energije, i za odgovarajuću infrastrukturu za digitalnu povezivost; primjećuje, konkretno, da treba poboljšati kvalitetu prijevoza i digitalne povezanosti kako bi se ljudima osigurao jednostavan pristup školama, bolnicama, javnim službama i prilikama za zapošljavanje; naglašava da cestovne, željezničke i pomorske prometne veze treba razviti ili unaprijediti programima koje sufinancira EU kako bi se smanjila izolacija ruralnih područja, posebno od gradskih središta, čime bi se smanjio postojeći jaz, te kako bi se olakšala održiva mobilnost ljudi i robe; poziva na donošenje sveobuhvatne strategije za poboljšanje mobilnosti u ruralnim područjima, sa snažnim naglaskom na održivosti, proširenju infrastrukture za punjenje i promicanju e-mobilnosti; naglašava potrebu za ciljanim ulaganjima u javni prijevoz, rješenja za zajedničku mobilnost i alternativne prometne modele kako bi se osigurala dostupnost i povezivost za ruralno stanovništvo;

38. naglašava da je digitalni jaz između ruralnih i urbanih područja i dalje znatan, zbog čega ne postoje jednake mogućnosti za sve stanovnike; poziva Komisiju i države članice da ubrzaju ulaganja u širokopojasnu povezivost, uključujući 5G, bolju mobilnu pokrivenost, brze internetske mreže, digitalna rješenja za poljoprivredu i ruralne inovacijske centre, i da se pritom pobrinu da digitalna transformacija koristi ruralnim zajednicama te da posebnu pozornost posvete regijama koje su manje pripremljene za tu transformaciju, uključujući udaljena područja i najudaljenije regije; naglašava da su

ta ulaganja ključna za povećanje produktivnosti, podupiranje poduzetništva malih poljoprivrednih gospodarstava, olakšavanje rada na daljinu, pristup e-uslugama i poučavanju putem interneta te osiguravanje da ruralna područja ostanu konkurentna u digitalnom dobu; ističe da su potrebne inicijative za digitalnu pismenost i strukovno osposobljavanje kako bi se poduprla integracija digitalnih tehnologija u ruralno gospodarstvo i premostio postojeći tehnološki i ekonomski jaz;

39. naglašava važnost i međusobnu povezanost vojne mobilnosti, razvoja ruralne infrastrukture i regionalne sigurnosti; ističe da se mreža vojne mobilnosti EU-a i transeuropska prometna mreža preklapaju;

40. poziva na donošenje strategija za rješavanje problema praznih zgrada i promicanje alternativnih stambenih koncepata u ruralnim područjima, uključujući cjenovno pristupačno stanovanje, projekte obnove i međugeneracijski suživot; naglašava potrebu za poticajima za prenamjenu praznih nekretnina, podupiranje inicijativa za stanovanje pod vodstvom zajednice te osiguravanje održivih i uključivih životnih prostora;

41. naglašava važnost promicanja prioritetnih politika kojima se podupiru mladi, kao glavni akteri iseljavanja iz ruralnih područja, te poziva Komisiju da osigura učinkovitu primjenu „prava ostanka” ciljanim mjerama osmišljenima za zaustavljanje demografskog pada u ruralnim područjima i poticanje talentiranih ljudi da ondje ostanu; smatra da bi pojedincima koji žele doprinijeti razvoju svojih lokalnih zajednica trebalo pružiti brojne mogućnosti te da je stoga hitno potrebno ukloniti prepreke i znatne razlike među mladima u urbanim i ruralnim područjima u pogledu pristupa visokokvalitetnom obrazovanju, ekonomske neovisnosti, društvenog i političkog angažmana te međugeneracijske društvene interakcije; poziva na konkretne mjere i ciljane programe financiranja, uključujući akcijski plan Komisije za odljev mozgova, kako bi se pružila potpora mladima i mladim poduzetnicima te im se na raspolaganje stavili svi alati i resursi potrebni za pristup poljoprivrednim zemljištima, radnim mjestima i poslovnim prilikama; napominje da bi takve mjere trebale obuhvatiti bolji pristup javnim uslugama, obrazovnim i kulturnim ustanovama, pristup stanovanju, zajmove s niskim kamatama i, uzimajući u obzir načelo supsidijarnosti u fiskalnim pitanjima, porezne poticaje kako bi se mladima pomoglo da izgrade stabilnu budućnost u skladu sa svojim težnjama, bez potrebe za napuštanjem mjesta podrijetla, te kako bi se dao poticaj za preseljenje u ruralna područja ili povratak u njih; stoga smatra da je potrebno promicati mjere za diversifikaciju ruralnog gospodarstva i iskoristiti lokalni potencijal, među ostalim i izvan poljoprivrede i turizma, te mjere za otvaranje kvalitetnih radnih mjesta;

42. naglašava važnost poticanja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja uz istodobno poticanje inicijativa koje vode mladi i

neformalnog učenja za mlade kako bi mogli razviti specifične vještine povezane s gospodarstvom ruralnih područja, kao sredstvo socijalne kohezije i kvalitetnog zapošljavanja, u cilju borbe protiv depopulacije u tim područjima;

43. ističe ključnu ulogu koju kampanje za podizanje razine osviještenosti i razmjenu znanja imaju u unapređenju različitih obrazovnih kampanja i programa, te važnost njihova uključivanja u školske kurikulume; ističe sve više zabrinjavajućih podataka o ranom napuštanju školovanja te u tu svrhu poziva nacionalne i lokalne vlasti da reorganiziraju svoje školske sustave kako bi zajamčile pravo na obrazovanje na svojim državnim područjima, imajući na umu ozbiljne i objektivne poteškoće s kojima se mogu suočiti; stoga poziva države članice i lokalne vlasti da ne spajaju postojeća školska upravljačka tijela u tim područjima;

44. poziva Komisiju i države članice da predvide nove subvencionirane kreditne instrumente kojima se može pružiti potpora mladim poduzetnicima i ženama u njihovom poslovanju, uključujući alternativne oblike jamstva za pristup kreditima; poziva na to da se financijski podupre osnaživanje mladih poljoprivrednika i osiguravanje rasta u ruralnim gospodarstvima;

45. pozdravlja nova financijska sredstva financijskog paketa Grupe Europske investicijske banke (EIB-a) u iznosu od 3 milijarde EUR za poljoprivredu, šumarstvo i ribarstvo diljem Europe kao konkretnu inicijativu za premošćivanje jaza u financiranju malih i srednjih poduzeća u poljoprivredi i biogospodarstvu te za olakšavanje financiranja za mlade poljoprivrednike i žene; poziva Grupu EIB-a da istraži nove oblike potpore za osiguravanje likvidnosti aktera duž poljoprivrednih i ruralnih vrijednosnih lanaca;

46. poziva Komisiju i države članice da promiču lokalna start-up poduzeća i programe poticaja za povratak mladih te kupnju i obnovu stambenih objekata za mlade u ruralnim područjima;

47. poziva Komisiju da uspostavi Europski fond za poduzetništvo mladih u ruralnim područjima, s posebnim naglaskom na regijama pogođenima visokom nezaposlenošću mladih i odljevom mozgova; napominje da bi taj fond trebao namjenskim financijskim instrumentima i poreznim poticajima podupirati ruralna start-up poduzeća, inovativnu poljoprivredu, održivi turizam i digitalizaciju;

48. skreće pozornost na potrebu da se svima osigura jednak pristup mjerama za stjecanje kvalitetnih vještina za postizanje profesionalnih ciljeva, kao i strukovnom obrazovanju i osposobljavanju; žali zbog činjenice da u ruralnim područjima žene u mnogim područjima trenutačno nemaju jednake mogućnosti i uvjete za rad jer se često suočavaju s dodatnim izazovima, uključujući ograničen pristup mogućnostima zapošljavanja, nedostatak dostatnih mjera za

postizanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života te nedostatak odgojnih ustanova za djecu; naglašava da je potrebno osiguravanjem visokokvalitetnih sustava ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te potpore za roditelje omogućiti okruženje pogodno za zapošljavanje žena, uz potporu svim obiteljima;

49. poziva na veću potporu za žene u ruralnim područjima, posebno mjerama za poboljšanje pristupa zapošljavanju, obrazovanju, zdravstvenoj skrbi i socijalnoj infrastrukturi, kao i zaštitom od nasilja i sprečavanjem nasilja, kako bi se promicalo njihovo gospodarsko i društveno sudjelovanje; naglašava da bi trebalo uspostaviti ciljane programe za potporu poduzetnicama u ruralnim regijama kako bi se ojačala njihova ekonomska neovisnost;

50. naglašava da je potpora ženama u ruralnim područjima nužna iz različitih razloga, uključujući promicanje rodne ravnopravnosti, poticanje gospodarskog rasta, unapređenje razvoja zajednice, smanjenje siromaštva i osiguravanje ekološke održivosti; ističe da žene kao radnice, poljoprivrednice i vlasnice poduzeća imaju višerazinsku ulogu u ruralnom razvoju te naglašava da se često zanemaruje njihova važnost u ruralnim područjima i lokalnom gospodarstvu; naglašava da pri osmišljavanju strukturnih socijalnih potpora i programa regionalnog razvoja posebnu pozornost treba posvetiti ženama u ruralnim područjima; ističe da je uklanjanje tih prepreka ključno za osnaživanje žena i oslobađanje njihova punog potencijala u ruralnim zajednicama;

51. poziva države članice i Komisiju da podignu razinu osviještenosti o postojećim i budućim mogućnostima financiranja sredstvima EU-a za poduzetnice u ruralnim područjima te da im olakšaju pristup financijskoj potpori; potiče države članice te regionalne i lokalne vlasti da upotrebljavaju postojeće strukturne i investicijske fondove EU-a da promiču poduzetnice;

52. poziva na politike zapošljavanja koje se temelje na ravnopravnosti spolova i ciljane mjere za promicanje bolje ravnoteže između poslovnog i privatnog života u ruralnim područjima, uključujući fleksibilne modele rada, mogućnosti digitalnog rada, bolju ponudu za slobodno vrijeme i obrazovanje te promicanje skrbi u zajednici i strukturne podrške za obitelji;

53. potiče Komisiju da donese mjere za zaštitu modela obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, koji čini osnovicu ruralnog područja, ekološki je prihvatljiviji i jamči sigurnost opskrbe hranom u EU-u; naglašava potrebu za sustavom poticaja EU-a kako bi se ograničilo nakupljanje poljoprivrednog zemljišta u privatnim investicijskim fondovima i posljedično povećanje cijena zemljišta; ustraje u zaštiti malih i srednjih poljoprivrednih gospodarstava jačanjem uloge zadruga i profesionalnih poljoprivrednika u politikama EU-a; nadalje, potiče države članice da provedu konkretne mjere za potporu tim

poljoprivrednim gospodarstvima pojednostavnjenjem pristupa kreditima, modernizacijom ruralne infrastrukture i poticanjem poljoprivrednih zadruga;

54. naglašava središnju ulogu poljoprivrede i poljoprivredno-prehrambenog sektora u pogledu proizvodnje hrane, osiguravanja sigurnosti opskrbe hranom u EU-u i otvaranja radnih mjesta, kao i da tu ulogu treba jačati jer je ključna za regionalnu zaštitu i ključni element za jamčenje održivog upravljanja područjem te je ujedno pokretač razvoja i rasta unutrašnjih i ruralnih područja, koja se na međunarodnoj razini često predstavljaju tipičnim proizvodima vrhunske kvalitete; napominje da treba podupirati poljoprivrednike na putu prema inovacijama i diversifikaciji, uz istodobno poticanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava. smatra da prijelazu na održiviji model treba pristupati na uravnotežen način, uzimajući u obzir lokalne posebnosti i gospodarske potrebe ruralnih zajednica, a da se pritom ne nameću promjene koje bi mogle ugroziti njihov dugoročni razvoj; u tom pogledu poziva Komisiju i države članice da poduzmu ozbiljne i ciljane mjere i da smanje prekomjerna regulatorna opterećenja te osiguraju pravedne tržišne uvjete kako bi ublažile smanjenje broja poljoprivrednih gospodarstava i potaknule generacijsku obnovu; poziva na odgovarajuću potporu za promicanje prehrambene samodostatnosti i diversifikacije usjeva; posebno ističe posebne strukturne izazove najudaljenijih regija i njihovih ruralnih područja;

55. potiče Komisiju i države članice da zahtijevaju strogu istovjetnost proizvodnih standarda za poljoprivredne proizvode koji se uvoze u EU, kako bi se ojačala sigurnost opskrbe hranom i osiguralo da se europski poljoprivrednici ne suočavaju s nepoštenom konkurencijom proizvoda koji ne zadovoljavaju iste standarde u pogledu zaštite okoliša, dobrobiti životinja i sigurnosti opskrbe hranom te u tom pogledu poziva Komisiju da osigura da se trgovinskim sporazumima zaštite europski poljoprivredni standardi i osiguraju jednaki uvjeti za poljoprivrednike u EU-u;

56. prepoznaje da ambiciozni ciljevi zelene tranzicije predstavljaju priliku, ali i rizik za europsku poljoprivredu; naglašava da se broj poljoprivrednih gospodarstava u EU-u između 2005. i 2020. smanjio za oko 37 % i u tom pogledu poziva Komisiju i države članice da poduzmu mjere kojima se ublažava smanjenje broja poljoprivrednih gospodarstava i podupiru njihovi prihodi i konkurentnost kako bi se zaustavilo napuštanje tih područja i potaknula generacijska obnova;

57. podsjeća da je potrebno pojednostavniti administrativne postupke za pristup fondovima EU-a smanjenjem birokratskog opterećenja za poljoprivrednike i mala ruralna poduzeća te poboljšanjem koordinacije među institucijskim razinama uključenima u upravljanje fondovima kako bi se osigurala veća učinkovitost i pravodobnost u isplati sredstava;

58. također podsjeća da je potrebno da ta područja i poljoprivredna gospodarstva te vlasnici poljoprivrednih i šumskih područja dobiju odgovarajuću financijsku potporu, uključujući potporu za kupnju i održavanje opreme, u cilju povećanja europske konkurentnosti;

59. u potpunosti je svjestan da ruralna područja imaju ključnu ulogu u zelenoj i digitalnoj tranziciji; ističe da se tranzicije moraju provoditi postupno, u skladu s ostvarivim ciljevima; u tom pogledu poziva na bolju povezanost financiranja EU-a s okolišnom održivosti i zaštitom biološke raznolikosti;

60. naglašava potrebu za pružanjem potpore ruralnim zajednicama u europskim regijama koje su najviše pogođene trgovinom ukrajinskim poljoprivrednim proizvodima ili njihovim izvozom;

61. ističe važnost kompenzacijskih mjera za poljoprivrednike i ruralna poduzeća kako bi ekološka tranzicija bila pravedna i praktična te kako ne bi dovela do novih socioekonomskih razlika; ističe da će za uspjeh te tranzicije biti ključno potpuno sudjelovanje i suradnja sa svim dionicima, posebno poljoprivrednicima i šumarima;

62. naglašava da je promicanje poljoprivrede nužan dio svake strategije ruralnog razvoja, ali nije dovoljno samo po sebi jer nisu svi ljudi u ruralnim područjima zaposleni u poljoprivredi niti žive u poljoprivrednim strukturama;

63. uviđa da je turizam često glavni izvor prihoda za ruralna, planinska, otočna i najudaljenija područja, pa i za Sredozemlje, te da može potaknuti otvaranje radnih mjesta i poduzetništvo te ponudom jedinstvenih iskustava privući sve veći broj posjetitelja koji žele upoznati prirodu, tradiciju i kulturnu baštinu tih područja; stoga smatra da bi turizam trebalo podupirati ulaganjem u ruralno gospodarstvo, u sinergiji s poljoprivrednim, ribarstvenim, prehrambenim i kulturnim sektorom, te da bi EU trebao promicati suživot i daljnji razvoj tih sektora;

64. ističe da ruralni turizam i agroturizam mogu dopuniti poljoprivrednu djelatnost jer nude mogućnosti za diversifikaciju prihoda poljoprivrednih gospodarstava i doprinose razvoju ruralnih područja te da bi stoga trebalo dodijeliti sredstva za razvoj turizma i aktivnosti ugostiteljskog sektora;

65. naglašava da ruralni turizam treba promicati na održiv način; ističe važnost optimizacije gospodarskih koristi turizma za ruralna područja, uz istodobno smanjenje mogućih negativnih učinaka na lokalne zajednice i ekosustave;

66. naglašava važnost zaštite i promicanja jezičnih manjina u ruralnim područjima EU-a te ih prepoznaje kao sastavni dio kulturne baštine Europe i pokretača regionalnog razvoja; stoga poziva Komisiju i države članice da dodijele sredstva kohezijske politike kako bi

poduprli projekte za jezičnu promidžbu, osposobljavanje, kulturni turizam te lokalno poduzetništvo povezano s jezičnim i kulturnim tradicijama regija;

67. potiče Komisiju i države članice da potiču turizam u ruralnim i rijetko naseljenim područjima ili područjima kojima prijeti depopulacija financiranjem povijesnih sela i tradicionalnih lokalnih proizvoda i stvaranjem novih zelenih putova i drugih prirodnih staza te oznake za obilježavanje istaknutih okruženja za ruralni i prirodni turizam, slično „plavoj zastavi” koja se dodjeljuje plažama;

68. primjećuje da u nekim državama članicama općine imaju ključnu ulogu pokretača regionalnog gospodarskog razvoja jer imaju znatne porezne prihode koje ostvaruje lokalno gospodarstvo; naglašava da ti prihodi mogu potaknuti općine na ulaganje sredstava iz kohezijskih fondova EU-a u povećanje njihove buduće porezne osnovice, promicanje dugoročnog lokalnog gospodarskog rasta i osiguravanje dugoročnih poreznih prihoda; u tu svrhu poziva Komisiju da, uz dužno poštovanje načela supsidijarnosti u fiskalnim pitanjima, pokrene dijalog o mogućim koristima podjele poreza na gospodarske aktivnosti s općinama;

69. ustraje u tome da prekomjerna birokracija ne bi trebala spriječiti poljoprivrednike da se usredotoče na održivu proizvodnju hrane i ruralni gospodarski razvoj; poziva Komisiju i države članice da u buduće propise o kohezijskoj politici uključe snažnu ruralnu dimenziju i da kao prioritet promiču bolju regulativu kako bi se smanjilo administrativno opterećenje i poduzele mjere za osiguravanje konkurentnosti ruralnih poduzeća, posebno MSP-ova, zadruga i zajednica koje vode građani, te kako bi se promicao lakši i učinkovitiji pristup sredstvima, smanjenje troškova i pojednostavnjeni postupci podnošenja zahtjeva i evaluacije za financiranje sredstvima EU-a, posebno za male korisnike; potvrđuje da su optimizacija postupaka, smanjenje birokracije i poboljšanje transparentnosti neophodne mjere za poboljšanje pristupa dostupnim resursima; stoga poziva Komisiju da upravljačkim tijelima pruži odgovarajuće savjetodavne usluge i tehničku pomoć, čime bi se također doprinijelo povećanim stopama apsorpcije;

70. poziva na integriraniji pristup između industrijske i kohezijske politike EU-a osiguravanjem usklađenosti strategija regionalnog razvoja s naporima u industrijskoj tranziciji, posebno u sjevernim rijetko naseljenim područjima;

71. naglašava važnost MSP-ova u tehnološkim sektorima za digitalizaciju ruralnih područja i gospodarsku otpornost. poziva Komisiju da osigura da se javnim mjerama podupiru lokalna poduzeća i potiču lokalna gospodarstva te izbjegavaju kriteriji kojima bi se manja poduzeća mogla staviti u nepovoljan položaj.

72. naglašava potrebu za boljom usklađenošću postojećih instrumenata teritorijalnog razvoja i strukturnih fondova, uključujući inicijative kao što su iskorištavanje talenata i Sporazum gradonačelnika;

73. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.